

Aulikki ja Laura Maria - Tält ja toist puolt - jakso 4

AM = Aulikki Mäkinen

LML = Laura Maria Latikka

SR = Satu Rasila

AM: - Minä olen Aulikki Mäkinen, Turun tuomiorovasti.

LML: - Minä olen Laura Maria Latikka, Maarian kirkkoherra. Meillä on tänään meidän podcastissamme vieras. Kuka sinä olet?

SR: - Minä olen Satu Rasila. Olen dramaturgi ja näytelmäkirjailija.

AM: - Tervetuloa juttelemaan meidän kanssamme tänään naiseudesta, vanhenemisesta ja ehkä vaihdevuosistakin. Katsotaan mihin asti me tänään pääsemme.

SR: - Kiitos.

AM: - Me olemme olleet teatterissa katsomassa sinun kirjoittamaasi näytelmää Kysy siskoilta. Mistä sinulle tuli se idea kertoa naisen elämästä erilaisia tarinoita?

SR: - Minulle vaihdevuodet olivat mielessä jotenkin sellaisina, joista ei puhuta tai myöskin vähän sellaisina pelottavina. Kun olen kirjoittanut erilaisista aiheista esimerkiksi Seilin sairaalasta ja ylipäätään psykiatriseen sairaalaan liittyvistä aiheista, siellä toistui se, että vaihdevuosista vielä 80-luvulla naiset joutuivat kummallisestikin mielisairaalaan. Sitten olen nähnyt omassa suvussani minkälaisiin kriiseihin viisikymppiset naiset ovat joutuneet tai ylipäätään se muutos, kehollinen muutos, kaikki painon nousut ja tyylin muutokset, oma pelko, että muuttuu yhtäkkiä joksikin ”tädiksi”, ja on pakko olla sellainen jollainen ei halua olla. Oikeastaan siitä se lähti, ajatus siitä, että minun täytyy valmistautua, että minä en voi vain kävellä siihen viisikymppisyyteen tai vaihdevuosiin sillä lailla huolettomasti, vaan haluan tietää. Ja sitten kun en oikein tiennyt mistä muualta lähteä hakemaan, kun Duodecim oli ainoa ja Riitta Väisäsen Hilman hikipäivät-tyyppinen kirja oli ainoa kirjallisuus, jota minä löysin suoraan silloin Vaski-kirjaston hausta. Nythän sitä kirjallisuutta on paljon enemmän. Pyysin facebookissa kirjavinkkejä mitä pitäisi lukea, enkä ole koskaan saanut somessa niin paljon vastauksia, yli sata kommenttia. Ja kaikki olivat keskenään tosi erilaisia. Joku on ollut niin raivona, että on meinannut tappaa jonkun, joku ei ole nukkunut, joku seitsemänkymppinen on laittanut siellä, että pitäisikö tulla jotain kun minulle ei ole tullut mitään. Minä tajusin, että ehkä tämä kun ihmisillä on niin erilaisia kokemuksia vaihdevuosista, on sellainen avain siihen miksi niistä ei puhuta. Koska myöskin minun mielestäni me naiset kohtelemme toisiamme, jos jollakin on tosi voimakkaat kuukautiskivut tai pms-oireet, niin naiset, ei miehet tai ihmiset joilla ei ole kokemuksia, vaan naiset keskenään suhtautuvat toisten oirehtimiseen vähän epäuskoisesti välillä. Sitten minulle tuli vähän sellainen pelko siitä, että jos minuun iskee jonkinlaisia oireita, että minua pidetään hulluna. Ehkä tällaisesta vyyhdestä sitä lähti tutkimaan.

LML: - Nyt siitä tuli kyllä vähän isompi, sehän kattoi koko elämän...

SR: - Kyllä.

LML: - ...eikä vaan yhtä vaihetta.

- SR: - Sitten se lähti avautumaan juuri siten, että okei, se eka väite oli, että vaihdevuosista ei voi puhua, mutta kaikesta muusta voi. Sitten minä rupesin saamaan aiheesta myös sähköpostia. Minusta alkoi tuntumaan, että esimerkiksi pms-oireista, minun teki mieli lähettää ne ihmisten tiedot toisilleen, että teillä on ihan sama kokemus, sama häpeäntunne siitä, että on epävakaata, eikä haluaisi. Että on epävakaata vaimo, on epävakaata äiti ja sitten se tapahtuu aina niinä tiettyinä päivinä. Kysyin yhdeltä ihmiseltä miten häntä lääkitään, ja kuulin, että hän saa pms-oireisiin masennuslääkitystä. Ja sitten minä ajattelen, että on jotenkin tosi surullista, että siitä tulee jotenkin mielenterveysongelmankaltainen sen lääkitysten takia, sellainen fiilis ihmiselle itselleen, että jotta minä voin olla tasapainossa minun täytyy korjata itseäni niin kuin vaikkapa masennusdiagnoosin saanut ihminen.
- AM: - Mutta onko tämä epävakaata nyt se teema, joka liittyy myös tähän? Sehän liittyy jotenkin myös näihin stereotyyppioihin vaihdevuosista?
- SR: - Kyllä.
- AM: - Ihmisethän sitten pimahtaa ja naisvaltaisissa työpaikoissa on niin vaikeaa kun kaikki ovat siinä viidenkymppin yli. Tällaista juttuahan on pidetty tosi paljon yllä ja naiset puhuvat näin, naisjohtajat puhuvat myös toisinaan näin, mikä on minusta aika raadollista. Että ihanko totta, tämäkö se on? Minä aina näen, että tässä on myös toinen puoli. Tottakai se vaikuttaa ne hormonitason muutokset, ja vaihdevuodet vaikuttavat varmasti mielialaan, mutta kyllä siinä vaikuttaa myös se, että me lopulta kasvamme aikuisiksi ja sitten ei aina tarvitse niellä ihan kaikkea. Minä olin eilen katsomassa sitä Downtown Abbeyn uutta juttua (elokuva). Siellä yksi kuolematon lause on se, että jos voit valita oletko hölmö vai lohikäärme, ole lohikäärme. Ja minä ajattelen, että tämä on paljon, paljon monisyisempi juttu. Ehkä tämä yhteiskunta on jotenkin rakentunut niin, että naiset pitää sitä yllä ja tasapainoa ja harmoniaa. Ei saa mennä siihen epätasapainoon, koska se tekee epätasapainoa myös ympärilleen.
- SR: - Ja sitten minulla oli tuossa jokin avaava ajatus, koreografi Sonja Lindfors, joka oli tuossa tuotannossa mukana, sanoi jonkun harjoituksen jälkeen, kun minä pohdin sitä, että kun me käymme siinä esityksessä läpi kaikkia erilaisia hetkiä, jotka vaikuttavat naisten tunne-elämään, että jatkaako tämä esitys sitä samaa väitettä mikä on ollut aikaisemminkin, että kun menkat ja lähenee yli viisikymmentä niin ne alkavat napsahtelemaan pikkuhiljaa, että tukeeko tämä sellaista stereotypiaa. Niin sitten Sonja sanoi, että meidän yhteiskunnassa miehen keho on se oletusarvo kaikissa tilanteissa. Vaikkapa tässä tilanteessa, kun me nyt istumme. Että jos vaikka minulle tulee sellainen olo, että menkat tulevat pikkuhiljaa läpi, niin minä en voisi sanoa sitä tässä, koska se ei kuulu tällaiseen ihmisen olemiseen, se on jotakin, mitä pitää salata tai jota ei voi kommunikoida tai jota vähän hävettää ja sitten hermostuu ja se ehkä aiheuttaa miten tässä reagoisi. Se on jo tosi paljon tuollaiselle esitykselle, jossa se tuo pöytään sellaisen ajatuksen, että naisen keho voi olla siinä rinnalla ihan yhtä lailla oletusarvo, ja että olisi matala kynnyksensä sanoa sellaisista hetkistä, jotka ovat kiusallisia. Yksi hyvä esimerkki oli se, kun yksi minulle sähköpostia lähettänyt ihminen kertoi sitä, että aina oksettaa tietyt kuukautiskierron päivät. Mutta sitten hän on alkanut miettimään sitä, että jos hän kuukausittain sanoo töihin etten nyt voi tulla, kun minulla on vatsatauti, ja sitten hänellä yksi päivä vatsatautia ja sitten hän on jo seuraavana päivänä töissä, niin aiheuttaako se sellaisen oletuksen hänen esi-ihmiselleen, että hänellä on vaikkapa alkoholiongelma, kun hänellä on vain yhden päivän vatsatauti. Ja miksi hän ei voi sanoa, että hänellä liittyy tähän kuukautiskiertoon tämä oksennuttaminen. Ja tämäntyyppiset keholliset oletukset, jos me pääsisimme siitä nopeammin eteenpäin, se voisi auttaa, ei tarvitsisi sitten "napsahtaa", ei tarvitsisi hävetä, ei tarvitsisi olla hermona.

- LML: - Minun mielestäni tämä epävakauskin liittyy siihen, että voi sanoa. Liittyy itsetuntemukseen, avoimuuteen, rehellisyyteen siellä työyhteisössä. Joo, pimahdin, mutta nyt minä olen leppynyt ja se ei ollut sinun syysi, tai jotakin. Kyllähän niistä pitäisi voida päästä eteenpäin jos näin käykin, että jollain menee yli tai tulee tilanteita. Minä jotenkin uskon siihen, että puhumalla pääsee (eteenpäin). Valitettavasti olen joutunut huomaamaan, että se ei kaikkien kanssa toimi niin, mutta ajattelen, että sen pitäisi olla mahdollista.
- SR: - Ja naisvaltaisissa paikoissa sehän voi tosi nopeasti ryhmäytyä se tilanne myös niin, että jos jollakin on jatkuvasti vähän hiki ja tuskainen olo ja hermo kireällä, niin se on kummallista, että naiset eivät ikään kuin ymmärrä toisiaan ja voivat olla toisilleen myös aika armottomia.
- AM: - Minun mielestäni tässä vanhenemisessä on myös paljon hyviä puolia. Eihän tämä ole pelkkää hikoilua ja tunnemyrskyä, vaan tässä on myös valtavasti hyviä puolia. Minä täytän 55, jo, ja se on minusta aika paljon, että vähän tässä on sellainen pieni hirvitysikin kyllä. Minä ihan oikeasti lasken, että vaikka on vielä toistakymmentä vuotta työelämää, mutta sitten kuitenkin ajattelee, että mitäs sen jälkeen. Mutta kyllähän nämä ovat sellaisen itsetuntemuksen ja rohkeuden vuodet. Sellaiset vuodet, ettei tässä nyt enää kuvia hirveästi kumarrella. Ja tässä on jotain hirveän voimaannuttavaa.
- LML: - Kyllä. Sitä kohtausta minä kanssa jäin siinä esityksessä miettimään missä oli se, että muokataan, että Silvia on leiketty ”enkä haluaisi olla kuin Pirkko Saisio”. Minä muistan sen niin, että se päätyi siihen, että on jotenkin naiivia sanoa nuorena, että pitäisi kaikkien vanheta vaan luonnollisesti.
- SR: - Niin, ja se kiertyi vielä sellaisiin ulkonäköpaineisiin ja peilikuvan valtaan, siis ylipäätään naisella.
- LML: - Kyllä. Ja tässä kohtaa minä teologina mietin Raamattuakin, kun jotenkin se luonnollisuus, Luojan luoma –ajatus on aika vahva tässä ihmisenä olemisessa. Sieltä se lähtee, kuten minullakin on, että ensisijaisesti pitäisi saada olla sennäköinen kuin on. Mutta toisaalta nämä ovat kysymyksiä, joihin Raamatusta ei hirveästi löydy vastauksia. Ihan sitä syystä, että elinikä oli yleisesti paljon lyhyempi ja vanhuus tarkoitti jotain ihan muuta kuin se tarkoittaa, tai myöhäinen keski-ikä. Ei näihin ole suoria vastauksia siellä, mutta jokin tällainen pohja siinä on, minulle ainakin. Että jos on luotu, sitten on koko elämä luotu ja jossain vaiheessa alkavat hiukset harmaantua. Ja minähän en siis värjää hiuksiani! Minusta ne harmaat hiukset ovat aika hienot, mutta minä olen varmaan vähemmistöä tässä, esimerkiksi.
- AM: - Minä olisin aivan harmaa. Mutta kun olen tottunut olemaan punapää, niin minulla on ihan hirveä kynnys ajatella, että minä en enää värjäisi hiuksiani. Minä ajattelen näistä ulkonäköpaineista enemmän sitä, että niin kauan kuin ne ovat omaehtoisia, ne muutokset, jotka haluan tehdä, se on ok, mutta sitten jos se on yhteiskunnan peili, joka pakottaa sinut tekemään jonkinlaisia ratkaisuja, menemään kauneusleikkaukseen, värjäämään hiuksia tai jotain muuta. Silloinhan siitä tulee ongelma, jos ympäristö vaatii sinulta, että et saa vanheta sellaisena kuin sinä haluat vanheta. Mutta silloin kun saa sen itse päättää, eihän siinä...Jokainenhan meistä kulkee siinä vanhenemisen ja iäntulon matkassa omaa tietään.
- LML: - Mistä sen erottaa?
- AM: - En minä tiedä, heh.
- SR: - Minulla on kyllä ainakin ajatus siitä 50 + -naisesta ja semmoisesta tyylistä. On sellainen kauhukuva leopardi-printtiin pukeutuvasta, pikkuisen nolosta, semmoisesta tätihämmästä,

joka ei itse tajua, että se on muiden mielestä naurettavaa miten yrittää pysyä nuorekkaana tai kartalla. Ja minä en ainakaan tuollaiseksi halua. Minä sanoitinkin sitten, kun me kirjoitimme Anna-Mari Kähärän ja Susanna Haaviston kanssa Kysy siskoilta, että minä en halua muuttua sellaiseksi naiseksi, onko mun pakko? Ja sitten minä en muista kumpi heistä sanoi, että miksi sinä vähättelet sellaista naiseutta, se ei voi olla osa tätä proggista, että vähätellään mitään tapaa olla nainen, vaan pitäisi olla inklusiivinen, kaikki naiseus saa tulla mukaan. Ja sitten minä tajusin, että minä itse myös inhoan, en muissa ihmisissä, vaan itsessäni, sellaista tätimäisyyden tunnetta, joka liittyy muuhunkin kuin vaatteisiin. Se liittyy sellaiseen tekopyhään, vähän jämähtäneeseen ajattelutapaan, jossa rempoo itseään näkyväksi, jotenkin nololla tavalla, jossakin Kaija K:n keikalla puristelee nuorempien miesten takapuolia...Joku sellainen epätoivo siinä, ettei vanhenekaan rauhallisesti ja tyylikkäästi vaan jotenkin näkyäkseen ja ollakseen olemassa, niin jotenkin tekee yliliikkeitä.

AM: - Tietysti me olemme kaikki jääneet jostain paitsi ja vaille. Eihän sellaista ihmistä olekaan, jolla ei ole sitä kokemusta, ja se voi varmasti hyvin monella lailla oireilla. Mutta jotenkin minä ajattelen, että olisi ihanaa, että jokainen saisi kasvaa tälläkin polulla sitä kohti vaan sitä mitä oikeasti sisimmässään on, koska sehän on hyvin kristillinen ajatus, että meidän pitää kasvaa sitä kohti minkälaisiksi meidät on luotu. Ja sehän tulee vain sitä kautta, että minä opin tuntemaan itseni koko ajan paremmin. Siitä tulee vapaus.

SR: - Minä huomasin, en tiedä onko teillä samaa kokemusta, mutta minulla on ollut tosi päämääräistä tämä aikuisen ihmisen elämä, että minä olen halunnut tiettyyn koulutukseen ja sitten minä olen halunnut perheen ja tulla äidiksi ja minä olen halunnut asua tiettyntyyppisessä asunnossa, minulla on ollut 20 vuotta unelmia, jotka ovat liittyneet vaikkapa matkustamiseen tai joihinkin juhlien pitämiseen. Ja yhtäkkiä kun minun lapseni muutti pois kotoa ja minä olin 50, minulle tuli sellainen olo, että en ole säästänyt yhtään unelmaa tänne. Että aito sellainen kysymys, että minä sain nämä ja kaikki on nyt tehty, mitä nyt sitten, menenkö vain jonnekin mindfulness-kurssille etsimään itseäni? Ja se ei tyydytä yhtään. Vai pitäisikö minun opiskella uusi ammatti tai vielä joku kivi kääntää?

LML: - Onko vastausta?

SR: - Ei, ei ole tullut vielä.

AM: - Minulla on sillä lailla sama kokemus, että minä olen varmasti elänyt hyvin tavoitteellisen elämän monella lailla, ja se on ollut aika suorituskeskeistä, mutta minä huomaan, että nykyään minä suoritan huomattavasti vähemmän, ja minä olen jollain lailla myös paljon levollisempi. Minulle oli todella iso elämänmuutos, kun lapset lähtivät, olemme Laura Marian kanssa luvattu puhua jossain jaksossa myös siitä, mitä tapahtuu kun lapset kasvaa aikuisiksi, mutta ensinnäkin että kiihdytyskaistalta nopeus putosi 120:tä kahteen kymppiin, kun kukaan ei enää tarvinnut: ei tarvinnutkaan tehdä ruokaa, ei tarvinnut tulla kotiin, ei tarvinnutkaan viedä harrastuksiin, ei tarvinnut sitä eikä tätä.

SR: - Juuri se.

AM: - Ja sitten tuli tämä kysymys, että mihin minua enää tarvitaan? Mutta nyt kun lapset ovat olleet jo jonkin aikaa pois, huomaan, että on jonkinlaista uudenlaista vapautta ja levollisuuttakin, että katsotaan mitä tulee. Vähän sellaista kutkuttavaa odotustakin, että minä olen nyt kaiken tavallaan saanut, ja kaikki mitä minä vielä voin saada on bonusta ja katsotaan mitä sieltä kulman takaa tulee.

- LML: - Minulla on ollut eri tilanne, mutta se johtuu koronasta, koska minä olin säästänyt pitkään monta vuotta ja suunnitellut koko perheen matkaa siihen kun minä täytän 50. Minä olin jopa paastonnut kahvista ja fantasioinut siitä Nizzan rantakahvilasta, missä minä sen ensimmäisen kahvin sen paaston jälkeen juon. Ja kaksi ja puoli viikkoa ennen meni Uusimaa kiinni, ja siellä me olimme ja edes vakuutusyhtiö ei luvannut korvata yhtään mitään. Se oli niin valtava pettymys se tilanne, että 50-vuotispäivät meni siinä ja seurakunnassa piti olla konsertti, ja kutsut oli lähetetty ja kaikki. Minulla se tunne oli varmaan tämä, että kaikki muu on jotenkin toissijaista sen takia. Tämähän on koronamurheista pienimpiä, mutta se oli valtavan iso tunnekokemus siinä kohtaa.
- SR: - Tottakai.
- AM: - Sinä tarvitset tähän varmaan jonkun korjaavan kokemuksen, minä luulen. Minulle tapahtui vähän toisenlainen keikaus. Kun minä täytin 50, minä sairastuin sinä kesänä, ja kaikki meni jotenkin toisin. Minä olin ajatellut, että kutsun ystäviä, minulle oli tosi tärkeää, että kutsun ystäviä yhteen, jotka eivät ole niin paljon tekemisissä tai tunnekaan toisiaan, minä halusin, että he oppisivat tuntemaan toisiaan. Se jäi silloin, ja sitten kun minut valittiin tähän virkaan ja oli virkaanasettaminen täällä, siitä minä tein sitten sellaisen juhlan. Siihen tiivistyi paljon ja liittyi paljon erilaisia asioita, mutta minä sain hirveän ihanan korvaavan kokemuksen siitä, että minä nyt kannustan, että pitää ottaa uusiksi! Elämässä on niin paljon arkea, että pitää olla juhlaa!
- SR: - Niin, joo.
- LML: - Näinhän se on, onhan niitä nyt ollut, eikä se nyt sellainen asia ole, mutta silloin kun mietin tätä omaa 50-vuotispäivää, niin tulee mieleen tämä. Ja täytyy muutamit asevelvollisuudet tässä suorittaa ja muuta ennen kuin voi tehdä sitä matkaa, enkä tiedä mitkä tilanteet on itse kullakin...
- SR: - Mutta kyllä se 50 tuntuu eka kertaa sellaiselta rajapyykiltä. Se on myös päivä, jolloin saa vapaapäivän työnantajalta. Sekin tuntuu sellaiselta viestiltä, että voi ei! Heh heh!
- AM: - "Vanhat" ihmiset saavat, seuraavaksi täytät 60 jo. Heh heh!
- SR: - Mutta minä toteutin tuon. Minä juhlin sillä tavoin, että minä vuokrasin huvilan ja kutsuin kahdeksan ystävää eri elämänosa-alueilta ja vietettiin neljä päivää siellä huvilassa. Minä sanoin, että minä en vietä mitään juhlia, mutta minulla on villasukat jalassa ja tänne saa tulla.
- LML: - Ihanaa! Neljä päivää?
- SR: - Kyllä. Se oli kyllä aivan luksusta.
- AM: - Mutta onhan sinulla sitten unelmia!
- SR: - Niin, totta, tuon tyyppisiä. Ehkä niitä on pitänyt pieninä, mutta se on totta, että ehkä niitä pitäisi itse osata arvostaa. Ehkä sitten joku sellainen ammattijuttu, että minä haluaisin olla mukana kirjoittamassa jotain Netflix-sarjaa. Minä haluaisin päästä kansainväliseen writers-roomiin. Että olisi vielä joku iso ammatillinen (haave) vielä. Mutta minä voisin oppia tuollaista tyyneyttä, kun minä olen itse aika levoton ja mieli laukkaa moneen variaatioon. Mitäs jos minä tekisinkin näin, muuttaisin sinne ja matkustaisinkin tuohon. Odotan, että ehkä viiden vuoden päästä minä olen tuossa.
- AM: - Ehkä minä en ole niin tyyni kuin kuulostaa! Mutta isoja unelmia pitää olla myös!

- SR: - Ehdottomasti!
- LML: - Meinasin juuri sanoa, että kyllä minun suuri unelmani on koko ajan se, että käyttäisin elämäni ja päiväni juuri siihen miten itse haluan, eikä jonkun muun odotuksiin tai johonkin mitä minä olen oppinut ajattelemaan, että pitää tehdä.
- SR: - Ja sen tunnistaminen mitä itse haluaa on jo aika iso työ.
- LML: - Niin on.
- SR: - Minun tyttäreni oli joukkuevoimistelija, tai on edelleen, mutta ei enää niin aktiivisesti kun kotona asuessaan, niin se oma identiteetti on tosi paljon rakentunut siihen aktiivisen, läsnäolevan äidin, kuskin, puffet-myyjän tehtävään, omien työtehtävien lisäksi, ja sitten kun sitä ei enää ole niin sehän on niin kuin oman identiteetin rakentamista uudelleen.
- LML: - Minullakin oli twitter-profiilissa, että ”mokkapaloja vuodesta 2007”, mutta minä olen ottanut sen pois.
- SR: - Heh, heh!
- AM: - Näin se muuttuu. Tämä on iso asia, minä tunnistan sen todella. Sitten, minulle sanottiin joskus, että kun nainen täyttää 55, hänestä tulee näkymätön, mutta minä en enää usko sitä. En minä ajattele, että minä olen tai minusta tulee näkymätön. Ja jos minusta jonkun mielestä tulee näkymätön, niin ainakaan minä en ole itselleni näkymätön.
- SR: - Sekin on vähän, että mihin se liittyy. Liittyykö se siihen, että onko näkymätön jos sattuu olemaan sinkku 55-vuotiaana, että on näkymätön sellaisilla markkinoilla vai onko näkymätön vallan eri rakenteissa vai onko näkymätön mielipiteensä tai elämänkatsomuksensa puolestapuhujana, että mihin se näkymättömyys liittyy.
- AM: - Minä luulen, että se liittyy kaikkeen tähän mitä sinä sanot. Tai näin on ajateltu. Tietysti se on ennen kaikkea liittynyt valtarakenteisiin. Sinulla ei ole ehkä sinne sijaa, yhtäältä, ja sitten toisaalta sinä et ole enää niin pelottava, kun sinä olet näkymätön ja että sinä voit myös sanoa joitakin asioita. Ja kyllä se varmaan liittyy siihen, miten sinun sanasi painavat. Kyllähän me näemme niistä, jotka jäävät eläkkeelle, se on minusta se seuraava iso rajapyykki, että helposti tulee sellainen, että eilen se oli vielä töissä ja sen sana painoi ja se tiesi asioista, mutta nyt se on ollut kuukauden eläkkeellä, nyt se on eläkeläinen, että ei sillä ole enää sanottavaa. Sekin on sellainen aika jännä kulttuurinen ilmiö.
- SR: - Sitten kun miettii sitä, minun mielestäni maailma on muuttunut meidän tullessa viisikymppisiksi, että me tuomme mukamme myös uusi vallanrakenteen malli. Meidän ei enää tarvitse ruveta niitä lasikattoja alkaa räjäyttelemään, kun edeltäjät ovat ne tehneet jo. Minä itse ajattelen esimerkiksi, kun minä olin teatterikoululainen ja minulta kysyttiin voisinko minä kertoa lempi nykynäytelmäkirjailijoita viisi, ja minä en muistanut ketään muita kuin Pirkko Saision ja Jussi Kylätaskun, ja nyt on tullut koko sukupolvelinen näitä 90-luvulta saakka kymmenittäin, hienoja ammattilaisia. Ja kun minä jossain vaiheessa mietin, että minä en tiedä itseäni vanhempia, kun minulla ei oikeastaan ole ammatillisia esikuvia, ei hyviä eikä huonoja, koska ei oikeastaan ole ollut kirjoitettavaa dramaturgia tai näytelmäkirjailijaa, ei tule kauhean monta nimeä mieleen. Mutta sitten minä ajattelen, että täytyy itse lakata sanomasta, että kun on se hokema myöskin, että kun naiset täyttää 40, ne ei saa enää rooleja, kun on täyttänyt 50, ei enää tilata tekstejä tai tällaisia pelkoja ehkä on. Pitää lakata höpsemästä tuollaisia juttuja. Tietysti minä nyt kuitenkin höpisin tähän podcastiin, ehkä

pitää leikata pois? Mutta pitää vaan suoraan sanoa se, että tekee vaan eikä suostu vaikenemaan, senkun porskuttaa.

AM: - Minun työohjaajani aina sanoo, että lopeta tuo puhe siitä, että sinä vanhenet. Sinä rajaat sinun omia mahdollisuuksiasi pois.

SR: - Niin.

AM: - Siinä on minun mielestäni vissi totuus. Että porskutetaan me vaan!